

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o kontrole realizácie internej časti maturitnej skúšky – teoretickej časti odbornej zložky v strednej odbornej škole v školskom roku 2016/2017 v SR

V 23 školách (5,1 % z celkového počtu stredných odborných škôl v SR), z ktorých 4 boli súkromné, sa vykonali inšpekcie zamerané na zistenie stavu realizácie internej časti maturitnej skúšky v predmete *teoretická časť odbornej zložky*. Vyučovacím jazykom slovenským malo 21 subjektov a 2 školy boli s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským.

Pripravenosť školy na internú časť maturitnej skúšky z predmetu teoretická časť odbornej zložky

Vo viacerých kontrolovaných SOŠ príprava maturitnej skúšky (MS) nebola zabezpečená v zmysle právnych noriem. Subjekty koordinácie odborného vzdelávania a prípravy **delegovali** do 21 predmetových maturitných komisií (PMK) pre odbornú zložku MS **7 (33 %)** svojich **zástupcov** (*pre ďalšie 2 kontrolované študijné odbory nebola určená vecná pôsobnosť príslušnej stavovskej alebo profesijnej organizácie*), ktorých riaditelia škôl v určenej lehote ustanovili za skúšajúcich členov, ale 1 SOŠ¹ nezaslala príslušnej organizácii vymenovací dekrét nominovaného zástupcu a tiež harmonogram MS. V danom čase boli vymenovaní skúšajúci z radov pedagogických zamestnancov, **podmienky** na ich **ustanovenie** však 2 školy² nerešpektovali a termín na určenie predsedov PMK teoretickej časti odbornej zložky dodržali tiež okresné úrady v sídle krajov. Možnosť prizvať **odborníka z praxe** na MS využili 2 subjekty³.

Vypracované **témy pre odbornú zložku MS** na návrh predmetových komisií riaditelia stredných škôl a následne i predsedovia PMK schválili. Vyhotovené boli v súlade s výkonovými štandardmi pre teoretické vzdelávanie pre príslušný študijný odbor (*uvedené v štátnom vzdelávacom programe pre odborné vzdelávanie a prípravu*), pričom stanovený maximálny počet bol rešpektovaný a ich súčasťou tvorili zoznamy učebných pomôcok, ktoré žiak môže pri skúške používať. Určený termín schválenia maturitných tém nedodržala riaditeľka 1 školy⁴.

Vecne príslušným organizáciám na vyjadrenie nepredložili **témy** riaditelia 3 stredných škôl⁵, 1 SOŠ⁶ ich predložila vecne nepríslušnej organizácii a 2 SOŠ⁷ určený termín nedodržali. Na žiadosť subjektov v Nitrianskom⁸ a v Banskobystrickom kraji⁹ o stanovisko k obsahu maturitných tém neodpovedala **Slovenská obchodná a priemyselná komora**, pričom v Žilinskom kraji zaslala komora škole¹⁰ svoje stanovisko po určenej lehote. Ostatné subjekty koordinácie odborného vzdelávania a prípravy poskytli písomné súhlasné vyjadrenia bez pripomienok, pričom **Slovenská živnostenská komora** kladne posúdila témy

---

¹ Spojená škola – SOŠ technická, Hattalova 471, Nižná

² Súkromná obchodná akadémia, Plavecký Štvrtok 351; Stredná odborná škola, Poľná 10, Veľký Krtíš

³ Stredná odborná škola polytechnická, Novozámocká 220, Nitra; Stredná priemyselná škola, Slovenských partizánov 1 132/52, Považská Bystrica

⁴ Stredná odborná škola masmediálnych a informačných štúdií, Kadnárova 7, Bratislava

⁵ Stredná odborná škola automobilová, Moldavská cesta 2, Košice; Súkromná stredná odborná škola, Hviezdoslavova 11, Bardejov; Súkromná obchodná akadémia, Plavecký Štvrtok 351

⁶ Stredná odborná škola technická – Múszaki Szakközépiskola, Kračanská cesta 1 240/36, Dunajská Streda

⁷ Stredná odborná škola polytechnická, Sládkovičova 104, Ružomberok; Spojená škola – SOŠ technická, Hattalova 471, Nižná

⁸ Stredná odborná škola polytechnická, Novozámocká 220, Nitra

⁹ Stredná odborná škola, Poľná 10, Veľký Krtíš

¹⁰ Stredná odborná škola polytechnická, Sládkovičova 104, Ružomberok

vypravované v 1 SOŠ¹¹ pre študijný odbor *mechanik počítačových sietí* napriek tomu, že nie je vecne príslušnou organizáciou ku skupine odborov *elektrotechnika*.

Priebeh a organizácia maturitnej skúšky z predmetu teoretická časť odbornej zložky

Vypracované organizačno-časové harmonogramy MS, v ktorých bol rešpektovaný určený čas na prípravu a odpoveď žiaka i najvyšší povolený počet skúšaných v jednom dni, sa dodržiavali. Absolventi konali skúšku v priaznivej atmosfére za nepretržitej prítomnosti vymenovaných členov PMK (v 1 SOŠ¹² sa skúšky nezúčastnil delegovaný zástupca Slovenskej živnostenskej komory a v ďalšej¹³ nominovaný zástupca Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory), ktorí zvyčajne vhodným spôsobom riadili rozhovory so žiakmi, viedli ich k prezentovaniu vedomostí získaných počas štúdia, ale i ku korekcii chýb v odpovedi, umožnili im používať písomnú prípravu a pri jednotlivých témach vyžadovali tiež preukázanie praktických skúseností. Objavovalo sa však i menej vhodné zasahovanie do odpovedí jednotlivcov sústavným zadávaním doplňujúcich otázok, čím skúšajúci nevytvárali žiakom primeraný priestor na uvažovanie, na samostatné súvislé vyjadrovanie myšlienok. Vyskytovalo sa kladenie otázok vyžadujúcich iba jednoslovné odpovede či zameraných len na reprodukovanie elementárnych poznatkov. K negatívnym zisteniam prináležala skutočnosť, že v niektorých PMK sa na overovaní získaných vedomostí a zručností žiakov nepodieľali všetci členovia komisie.

Úroveň preukázaných poznatkov absolventov vo vzťahu k cieľovým požiadavkám na vedomosti a zručnosti pre jednotlivé študijné odbory bola rôzna, v prevažnej miere ale korešpondovala s výsledkami ich hodnotenia počas štúdia. Predovšetkým žiaci menej úspešní vo svojich školských výsledkoch mali rezervy v zovšeobecňovaní, v argumentovaní, čo vyplývalo nielen z nedostatočne osvojených poznatkov, ale tiež z ich nepostačujúcich komunikačných spôsobilostí. Nie vždy dokázali pri odpovedi využiť schválené učebné pomôcky, ktoré boli súčasťou vyžrebovanej témy, v malej miere uplatňovali získané praktické skúsenosti, absentovala u nich i znalosť odbornej terminológie. V priebehu štúdia prospechovo úspešnejší absolventi častejšie pri ústnych odpovediach prezentovali teoretické vedomosti v súvislostiach a z viacerých odborných predmetov, pričom v rozhovore so skúšajúcimi pohotovo reagovali, vyjadrovali presvedčivo vlastný názor, boli tvoriví i komunikatívni. V 1 SOŠ¹⁴ žiaci neprejavili dostatočne osvojené vedomosti vo vzťahu k cieľovým požiadavkám absolventa sledovaného odboru (*komerčný pracovník v doprave*),

V kontrolovaných PMK sa **hodnotenie** a **klasifikácia** uskutočnili v zmysle príslušných právnych predpisov s výnimkou 1 subjektu¹⁵ (odbor *elektrotechnika*), v ktorom sa stanovené kritériá hodnotenia nedodržiavali. Pri výslednej známke z MS skôr ojedinele bolo v jednotlivých školách potrebné u žiakov prihliadať na klasifikáciu prospechu počas štúdia okrem 3 SOŠ¹⁶ – viacerí absolventi týchto subjektov preukázali výrazne nižšiu úroveň osvojených vedomostí vzhľadom na hodnotenie ich predchádzajúcich výchovno-vzdelávacích výsledkov. Školská inšpekcia zistila tiež skutočnosť, že absolventky 1 školy¹⁷ (odbor *učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo*) počas štúdia hodnotené známku výbornú prejavili málo dostatočné znalosti a s problémami dokonca reagovali aj na pomocné otázky.

Štúdium ukončovalo 11 žiakov so **zdravotným znevýhodnením**, pričom 4 z nich nežiadali o úpravu podmienok na vykonanie MS a u 4 absolventov členovia PMK školou

¹¹ Stredná odborná škola technická – Múszaki Szakközépiskola, Kračanská cesta 1 240/36, Dunajská Streda

¹² Obchodná akadémia, Inovecká 2 041, Topoľčany

¹³ Stredná odborná škola – Szakközépiskola, Janka Kráľa 25, Veľké Kapušany

¹⁴ SOŠ automobilová, Moldavská cesta 2, Košice

¹⁵ Stredná odborná škola, Poľná 10, Veľký Krτίš

¹⁶ Stredná odborná škola Andyho Warhola, Duchnovičova 506, Medzilaborce; Súkromná stredná odborná škola, Hviezdoslavova 11, Bardejov; Súkromná pedagogická a sociálna akadémia EBG, Lesná 909/28, Humenné

¹⁷ Súkromná pedagogická a sociálna akadémia EBG, Lesná 909/28, Humenné

schválenú úpravu rešpektovali. V 1 SOŠ¹⁸ (odbor *mechanik elektrotechnik*) konali teoretickú časť 3 žiaci (*žiak s vývinovými poruchami učenia, žiak s poruchami aktivity a pozornosti, žiak chorý a zdravotne oslabený*), ktorí požiadali o predĺženie času na vykonanie skúšky na základe odporúčania poradenských zariadení, ale škola ich žiadosti neakceptovala.

V čase konania MS boli **predsedovia PMK** sústavne prítomní a stanovené úlohy si plnili bez zistených nedostatkov, podieľali sa na bezproblémovom priebehu skúšok.

Na teoretickej časti odbornej zložky MS sa z **delegovaných 7 zástupcov** vecne príslušných organizácií **zúčastnilo 5**, pričom kontrolované školy ich prítomnosť hodnotili pozitívne. Boli aktívnymi členmi PMK, absolventom pri jednotlivých témach kládli otázky orientované na uplatnenie získaných odborných vedomostí v reálnej praxi, podieľali sa na ich hodnotení a klasifikácii. Prínosom boli predovšetkým ich odporúčania smerované k vyučovaciemu procesu s cieľom zabezpečiť požadovanú úroveň vedomostí a zručností žiakov pre naplnenie požiadaviek budúcich zamestnávateľov, ale v konečnom dôsledku aj spoluvytváranie pozitívnej a kolegiálnej klímy počas skúšok. V dotazníkoch zadaných školskou inšpekciou nominovaní zástupcovia (*s výnimkou jedného*) kladne posudzovali nielen pripravenosť SOŠ na MS, tiež ich priebeh, ale aj odbornosť, profesionalitu a prístup skúšajúcich z radov pedagogických zamestnancov, vybavenosť učební i pomôcky, ktoré mali žiaci k dispozícii počas skúšok. Zástupca Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory sa kriticky vyjadril k nízkej úrovni vedomostí niektorých absolventov školy¹⁹ (odbor *programátor obrábacích a zväracích strojov a zariadení*), ale aj k priestorovo málo vhodne zaisteným podmienkam na skúšanie.

Iné zistenia

- Počas maturitných skúšok bol prítomný riaditeľ školy²⁰, ktorý pri niektorých maturitných témach kládol žiakom otázky napriek tomu, že nebol členom PMK.

Záver

Školská inšpekcia pri kontrole organizácie a realizácie ústnej formy internej časti MS z predmetu teoretická časť odbornej zložky zistila nedostatky vo viacerých SOŠ. Riaditelia škôl síce daný termín na vymenovanie skúšajúcich členov PMK z radov pedagogických zamestnancov dodržali, ale 2 subjekty neakceptovali určené podmienky na ich ustanovenie. Rovnako v lehote vymenovali vedúci zamestnanci delegovaných zástupcov subjektov koordinácie odborného vzdelávania a prípravy za členov komisií, v jednom prípade nezaslali príslušnej organizácii nominačný dekrét vymenovaného člena a časový harmonogram skúšok. Vo vypracovaných témach neboli zistené nedostatky, iba v 1 SOŠ riaditeľka školy neakceptovala určený termín na schválenie. K negatívnym skutočnostiam patrilo i fakt, že 3 (14,3 %) subjekty nepredložili témy na vyjadrenie vecne príslušným organizáciám, 2 nedodržali termín predloženia a 1 subjekt ich zaslal vecne nepríslušnej organizácii.

Organizačno-časové harmonogramy skúšok rešpektujúce lehoty na prípravu a odpoveď žiaka sa dodržiavali, presne tak aj stanovené počty skúšaných v jeden deň. Úroveň preukázaných poznatkov absolventov vo vzťahu k cieľovým požiadavkám na vedomosti a zručnosti pre jednotlivé študijné odbory bola rôzna, obvykle zodpovedala ich dosahovaným výsledkom počas štúdia, no v 3 SOŠ viacerí absolventi preukázali výrazne nižšiu úroveň osvojených vedomostí vzhľadom na hodnotenie ich výchovno-vzdelávacích výsledkov počas štúdia a v ďalšej SOŠ neprejavili dostatočne osvojené vedomosti vo vzťahu k cieľovým požiadavkám absolventa kontrolovaného odboru.

Skúšku konali absolventi za nepretržitej prítomnosti členov komisií, ktorí prevažne vhodným spôsobom riadili rozhovory so žiakmi, ale objavovalo sa i nenáležité zasahovanie

¹⁸ Spojená škola – Stredná odborná škola technická, Hattalova 471, Nižná

¹⁹ Stredná odborná škola polytechnická, Novozámocká 220, Nitra

²⁰ Súkromná obchodná akadémia, Plavecký Štvrtok 351

do odpovedí, málo prijateľné formulovanie zadávaných otázok alebo sa na overovaní získaných vedomostí žiakov nepodielali všetci členovia komisie. Hodnotenie a klasifikácia sa realizovali v PMK v súlade so stanovenými kritériami, dodržané neboli v 1 SOŠ.

Príslušné stavovské organizácie delegovali do 21 PMK pre odbornú zložku MS 7 (33 %) svojich zástupcov, z nich 2 sa skúšok nezúčastnili. Školy ocenili ich účasť, aktívny podiel na práci v komisiách a za výrazne hodnotné považovali aj ich vyjadrenia a názory týkajúce sa prezentovaných vedomostí a zručností absolventov, tiež hodnotenia organizačného zabezpečenia a priebehu skúšok.

K pretrvávajúcim negatívnym javom patrila skutočnosť, že oslovené subjekty koordinácie odborného vzdelávania a prípravy poskytli SOŠ len formálne súhlasné stanoviská k obsahu odbornej zložky maturitných tém, pričom Slovenská obchodná a priemyselná komora v Nitrianskom a v Banskobystrickom kraji školám na ich žiadosť o vyjadrenie sa k témam odpoveď nedala.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom stredných odborných škôl

- dodržiavať stanovený termín predloženia maturitných tém príslušným organizáciám na ich vyjadrenie sa k odbornej zložke maturitnej skúšky
- postupovať pri hodnotení ústnych odpovedí žiakov v predmete teoretická časť odbornej zložky maturitnej skúšky podľa určených kritérií hodnotenia
- hodnotiť objektívne úroveň dosahovaných vedomostí a zručností žiakov v priebehu ich štúdia
- viesť žiakov vo vyučovacom procese dôsledne k používaniu odbornej terminológie a vytvárať im príležitosti na rozvíjanie komunikačných zručností

Stavovským organizáciám a profesijným organizáciám

- delegovať zástupcov do predmetových maturitných komisií pre teoretickú časť odbornej zložky maturitnej skúšky a zabezpečiť ich stálu prítomnosť na skúške
- komplexne posudzovať predložené maturitné témy a odstrániť formálnosť pri vyjadrovaní sa k ich obsahu